

Si.mobil d. d.
Šmartinska 134b
1000 Ljubljana

Member of Telekom Austria Group

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS
Stegne 7
1000 Ljubljana

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve
Republika Slovenije

Prejeto:	14-01-2016	Sig. z.	0211
		Pril.	
Številka zadeva	38241-4/2015/35		
Vrednost			

Ljubljana, 8. 1. 2015

Zadeva: **Odgovor družbe Si.mobil**

Zveza: **Opravična številka: 38241-4/2015:** Analiza in predlog spremembe dela ukrepa naupoštevem trgu »Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« inupoštevem trgu »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)«

Spoštovani,

v skladu z dne 29. 12. 2015 objavljeno Analizo in predlogom spremembe dela ukrepa naupoštevem trgu »Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg)« inupoštevem trgu »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« (nadalje: Analiza) s strani Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (nadalje: Agencija) družba Si.mobil d.d. (nadalje: Si.mobil) s tem dopisom pošilja pripombe in predloge na Analizo.

Vsekakor se strinjamo in pozdravljamo Analizo, ki navaja ugotovljena dejstva ter predlaga popravke ključnih pomanjkljivosti, ki so bile s strani Si.mobila sicer že večkrat navedene (npr. v zadnjem javnem posvetovanju na analizo upoštevnega trga 7 »Zaključevanje govornih klicev v posamičnih javnih mobilnih telefonskih omrežjih (medoperaterski trg)« s predlaganimi ukrepi in odgovore nanje¹, ter v prispevkih z dne 6. 5. 2013² in z dne 10. 10. 2013).

Menimo, da je zaradi številnih razlogov, ki jih v Analizi pravilno ugotavlja Agencija, potrebno novo odločbo uveljaviti v čim krajšem času, da se v čim večji meri prepreči nadaljnje nastajanje škode operaterjem in Republiki Sloveniji.

Ni povsem jasno ali namerava Agencija izdati zgolj 2 odločbi, ali pa bo Agencija izdala toliko odločb,

¹ Dostopno na http://www.akos-rs.si/files/Javna_posvetovanja/2014/21_5/Pripombe-zainteresirane-javnosti.pdf

² Dostopno na http://www.akos-rs.si/files/Javna_posvetovanja/2013/15_5/pripombe-simobil.pdf

g

kolikor je določenih operaterjev s pomembno tržno močjo na upoštevni trgih 3 in 7. Prosimo za pojasnilo.

V nadaljevanju podajamo pripombe in predloge na določene rešitve, ki jih je po našem mnenju nujno potrebno jasno in natančno definirati ter določiti v izogib možnim različnim interpretacijam ter nadaljnjemu nastajanju škode.

1. Opredelitev pojma »Enotni evropski trg«

V Analizi se pojavlja več terminov, ki opredeljuje podobno ali enako (ali so celo sopomenke), pa kljub temu lahko različno. Sama terminologija lahko po nepotrebnem predstavlja kasnejše težave in različna tolmačenja, ki jih je tako priporočljivo odpraviti že pred njihovim nastankom. Tako se na različnih mestih Analize pojavijo termini »EEA«³, »EU«⁴, »enotni evropski trg«⁵ in »notranji trg Evropske unije«⁶, ne pomenijo pa vsi nujno enakega prostora.

Menimo, da je potrebna dodatna opredelitev stališča Agencije glede zaključevanja klicev, ki prihajajo iz ozemlja Kosova. Enako pojasnilo je potrebno glede ozemelj, ki so sicer del držav članic EU, so pa geografsko oddaljene – npr. zunanja ozemlja Francije, ki so samostojne države in imajo svoje kode.

Predlagamo, da se v odločbi jasno definira in poenoti terminologija »notranjega trga EU«, ki opredeljuje medomrežno povezanega operaterja in izvor klicev, torej pogoje, v katerih je slovenski operater dolžan zagotoviti regulirane pogoje.

Predlog izreka odločbe, če naj se učinek odločbe razteza tudi na članice EGP (EEA), predlagamo v točki 3 pričujočega odgovora.

Obrazložitev:

Ključni je seveda predvideni tekst, ki bo v odločbi zamenjal starega:

- z vidika zaračunavanja cene zaključevanja govornih klicev iz 5. točke izreka veljavnih regulatornih odločb na upoštevni trgih 7 vse z dne 29.7.2014 v svojem omrežju enako

³ Npr. na strani 11. »Kot je razvidno iz zgornjih slik, so slovenski operaterji v primerjavi s tujimi v inferiornem položaju, ki nujno neposredno rezultira v finančnih izgubah, saj smejo trenutno slovenski operaterji za zaključevanje minute govornega klica, zaračunati nekajkrat manj, kot za povsem enakovredno minuto, če ta izvira iz ne EU države, zaračuna tuj neposredno medomrežno povezan operater iz EEA območja.«

⁴ Npr. na strani 12: »Tako za klice, ki izvirajo izven enotnega evropskega trga tuji (EU) operaterji zaračunavajo slovenskim operaterjem višje in neregulirane cene zaključevanja, ker jim to dopušča veljavna regulacija na trgih zaključevanja klicev.«

⁵ Npr. na strani 5. »Agencija na upoštevni trgih zaključevanja klicev ugotavlja, da je nujno obravnavati slovenske operaterje na način, da se regulacija slednjih izenači z regulacijo, kot je v uporabi v nekaterih drugih državah EU, ki v svojem omrežju enako obravnavajo vse govorne klice, ki jih operaterji zaključujejo v svojem omrežju, ne glede na to od kod klic izvira, pod pogojem, da je izvor klica znotraj **enotnega evropskega trga.**«

⁶ Npr. na strani 17. »z vidika zaračunavanja cene zaključevanja govornih klicev iz 5. točke izreka veljavnih regulatornih odločb na upoštevni trgih 7 vse z dne 29.7.2014 v svojem omrežju enako obravnavati vse govorne klice, pri čemer cenovne obveznosti veljajo v primeru tistih neposredno medomrežno povezanih operaterjev, ki delujejo na **notranjem trgu Evropske unije**, ne glede na to, od kod klic, ki ga ti operaterji zaključujejo v omrežju družbe, izvira, pod pogojem, da je izvor klica znotraj enotnega evropskega trga.«

2
gl

obravnavati vse govorne klice, pri čemer cenovne obveznosti veljajo v primeru tistih neposredno medomrežno povezanih operaterjev, **ki delujejo na notranjem trgu Evropske unije**, ne glede na to, od kod klic, ki ga ti operaterji zaključujejo v omrežje družbe, izvira, pod pogojem, da je izvor klica znotraj enotnega evropskega trga.

V tem kontekstu predlagamo, da končni tekst (odločba) uporablja isti termin, ki naj se ga v točki 1 Analize (Uporabljeni izrazi), ter po možnosti na zavezujoč način še v končni odločbi, tudi jasno opredeli. V skladu z našim razumevanjem obveznosti in dikcije Analize, bi lahko razumeli enotni oz. notranji trg EU, kot trg, ki poleg 28 držav članic EU zajema tudi tri države članice EEA (slovensko: EGP), kot to navaja lahko že opomba v Analizi na strani 11 – »EEA območje je območje evropske proste trgovine za države članice EU in Norveško, Islandijo in Liechtenstein.«

Neposredno v kontekstu takšne obveznosti bi to pomenilo, da je slovenski operater dolžan zagotavljati regulirane cene zaključevanja klicev tudi še operaterjem, ki so z njim neposredno medomrežno povezani in je njihov sedež v državi EGP **IN** klic izvira iz ene od držav EGP.

Po drugi strani pa bi to pomenilo, da v kolikor je izvor klica izven države EEA **IN/ALI** je sedež neposredno medomrežno povezanega operaterje izven države EEA, gre za neregulirano storitev, ki nima obvez glede na predmetni regulirani trg.

2. Opredelitev pojma »izvor klica«

V Analizi termin »izvor klica« ni opredeljen v poglavju 1 (Uporabljeni izrazi). Ne glede na to, da operaterji izvor klica ugotavljamo oz. **dokazujemo s t.i. A številko** (brez nedovoljenih posegov seveda), ki je edini ustrezen identifikator in jasno opredeljuje iz katere države klic prihaja (izvor), bi bilo to dejstvo treba na pravno zavezujoč način opredeliti v odločbi. Odveč je pripomba, da na trgu posredovanja mednarodnih klicev žal pogosto in brez kakršnihkoli sankcij prihaja do raznih nepravilnosti, ki bodo s predvidenimi spremembami še bolj privlačne za zlorabe, čemur se je treba na zanesljiv način izogniti.

Predlagamo, da se v odločbi poda:

2.1. nedvoumna opredelitev določanja izvora klica na podlagi A številke;

2.2. nedvoumno določilo, da je kakršnokoli poseganje, spreminjanje, odsotnost A številke (ipd.) prepovedano in je operater (s pomembno tržno močjo) v primeru, da mu medomrežno povezani operater posreduje klic brez A številke oz. s spremenjeno ali nepopolno A številko, upravičen tak klic obravnavati, kot da gre za klic, katerega izvor ni znotraj »enotnega evropskega trga«⁷.

Predlog izreka odločbe predlagamo v točki 3 pričujočega odgovora.

⁷ Naslovni organ naj uporabi poenoten termin, skladno s predlogom, ki smo ga podali v točki 1 pričujočega odgovora.

Obrazložitev:

Izvor klica smo sicer obrazložili Agenciji že v naših prispevkih pri Analizi trga 7 z dne 6. 5. 2013, 10. 10. 2013 in 11. 5. 2014, vendar takrat žal Agencija ni sledila navedeni razlagi:

Definicija termina »izvor klica« izhaja iz angleškega termina »call origination«. Call origination je definiran kot: »The service of originating a telephone, fax or other telecommunication call from the calling party« (<http://www.itu.int/newsarchive/press/WTPF98/Glossarytechnterms.html>), ali prevedeno: »Storitev izvora in vzpostavitve telefonskega klica, fax komunikacije ali drugega telekomunikacijskega klica kličoče stranke.«

Wikipedija definira »kličočo stranko« kot: »The calling party (also called caller, call originator or A-party) is a person who (or device that) initiates a telephone call over the public switched telephone network, usually by dialing a telephone number.« (http://en.wikipedia.org/wiki/Calling_party), ali prevedeno: »Kličoča stranka (tudi klicatelj, izvor klica, A-stranka) je oseba ki (ali aparat ki) sproži telefonski klic preko javnega telefonskega omrežja, običajno z vtipkanjem telefonske številke.«

Wikipedija dalje definira format t.i. CDR (Call Detail Record), ki ga operaterji uporabljajo za usmerjanje, obračunavanje in zaračunavanje prometa: »A call detail record (CDR), also known as call data record, is a data record produced by a telephone exchange or other telecommunications equipment documenting the details of a phone call that passed through the facility or device. It is the automated equivalent of the paper toll tickets that were written and timed by operators for long-distance calls in a manual telephone exchange.« (http://en.wikipedia.org/wiki/Call_detail_record), ali prevedeno: »Podatek o podrobnosti klica, ali podatek o klicu je podatek izvirajoč iz telefonske izmenjave ali druge telekomunikacijske opreme, ki dokumentira podrobnosti o telefonskem klicu, ki se prenesejo po opremi ali napravi. Gre za avtomatsko enakovredne podatke papirnemu zapisu, ki so ga izvrševali telefonski operaterji za medkrajevne telefonske klice v času ročnih telefonskih central.«

Zgornje definicije potrjujejo, da gre pri izvoru klica vedno za aktivnost klicatelja, zato je nujno, da se izvor klica definira na strani klicatelja. Izvora klica nikakor ne more predstavljati zadnje prenosno omrežje, preko katerega se nato klic zaključi v ciljnem omrežju.

Vse zgoraj navedeno potrjuje tudi določba 164. člena ZEKom-1. Navedeni člen zakona podrobno določa, kateri podatki o izvedenem klicu se hranijo. Na podlagi določbe 164. člena ZEKom-1 morajo operaterji hraniti podatke o klicatelju, kar pomeni, da morajo hraniti podatke o izvoru klica. To pa niso podatki o omrežju npr. zadnjega tranzitnega operaterja, ampak

prometni podatki o klicatelju v vsakem posamičnem klicu (A-številka). Če tak klic pride iz tujine, je potrebno take podatke prav tako hraniti. V primeru, da bi bila definicija termina »izvor klica« drugačna oz. Agencija ne bi sledila argumentom predstavljenim zgoraj potem teh podatkov operater sploh ne bi mogel zaobjeti in hraniti.

3. Predlog izreka odločbe – upoštevanje predlogov v točki 1 in 2 pričujočega odgovora

Predlagamo, da se izrek odločbe glasi:

- z vidika zaračunavanja cene zaključevanja govornih klicev iz 5. točke izreka veljavnih regulatornih odločb na upoštevni trgih 7 vse z dne 29.7.2014 v svojem omrežju enako obravnavati vse govorne klice, pri čemer cenovne obveznosti veljajo v primeru tistih neposredno medomrežno povezanih operaterjev, ki delujejo na notranjem trgu Evropske unije, ki zajema države članice EGP, ne glede na to, od kod klic, ki ga ti operaterji zaključujejo v omrežje družbe, izvira, pod pogojem, da klic izvira od uporabnika operaterja iz države znotraj notranjega trga Evropske unije, ki zajema države članice EGP. Identifikator izvora klica je A številka. Če regulirani operater prejme klic, ki nima A številke, je le-ta nepopolna ali spremenjena, lahko ta klic obravnava kot da ne izvira znotraj notranjega trga Evropske unije.

4. Dovolitev morebitnih drugih izjem v primeru kršitev in zlorab s strani medomrežno povezanih operaterjev

Ne glede na dejstvo, da bo nameravana sprememba pomembno izboljšala pravni položaj slovenskih operaterjev ter zagotovila ustrezno zaščito, bi opozorili še na možnost, da lahko operaterji v primeru kršitev, neupoštevanja opozoril v zvezi s klici, katerih izvor ni EGP, uporabimo druge ukrepe, kot so npr. omejitve bodisi določenih klicev, bodisi operaterjev v celoti. Ne moremo še napovedati, ali bodo tovrstni ukrepi sploh potrebni, menimo pa, da si moramo pridržati to možnost. Če je to po oceni Agencije v kakršni koli koliziji s sicer veljavnimi odločbami, bi bilo treba te situacije urediti z bodočo odločbo – ne želimo namreč očitka kršitve odločb.

5. Ob koncu

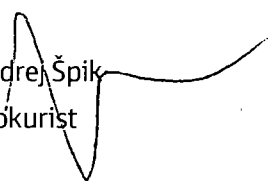
Ob razmišljanju, kako bi lahko učinki spremenjene odločbe zaživel in učinkovali kar najbolje, se je porodilo tudi vprašanje, ali lahko Agencija zagotovi operaterjem, zavezancem z odločbo, dostop do ažurne baze vseh znotraj enotnega trga EU ter EGP podeljenih elementov oštevilčenja. Navedeno bi lahko odločilno pomagalo pri ugotavljanju in preprečevanju zlorab.

Družba Si.mobil se generalno tako strinja z Analizo in se zahvaljuje Agenciji za opravljeno delo.

Obenem jo poziva, da s ciljem še večje jasnosti in nedvoumnosti zgoraj navedene predloge in pripombe upošteva pri odločbah in njenih obrazložitvah ter čim prej izda odločbo, ki bo preprečila nadaljevanje velike gospodarske škode za slovenske operaterje in Republiko Slovenijo.

S spoštovanjem,

Gregor Krsmanovič
vodja Službe za operaterje

Andrej Špik
Prokurist

 simobil d.d.⁰¹

gk